

บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร

Executive Summary

การเกิดกระแสความนิยมในสปา (Spa Fever) และนโยบายส่งเสริมธุรกิจสปาเพื่อเป็นเครื่องมือในการดึงดูดเงินตราต่างประเทศของรัฐบาลยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดธุรกิจสปาขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ทั้งๆที่ยังมีคนจำนวนมากไม่สามารถบอกหรือแยกแยะได้ว่ารูปแบบและองค์ประกอบที่ถูกต้องของสปาเป็นอย่างไร จึงมีคำถามที่น่าสนใจว่าการท่องเที่ยวเชิงสปามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดต่อการท่องเที่ยวของประเทศซึ่งภาครัฐเองก็ให้การสนับสนุนเป็นอย่างมากในเวลานี้ การตอบคำถามดังกล่าวควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาวิจัยที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้การศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสปาอย่างจริงจังยังมีไม่มากนัก ส่งผลให้ข้อมูลเกี่ยวกับสปายังมีอยู่น้อยไม่เพียงพอต่อการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาถึงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสปาในเขตพื้นที่จังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อศึกษาถึงศักยภาพของสถานประกอบสปาทั้งแบบเดย์สปา (Day Spa/ Stand-Alone Spa) และรีสอร์ทสปา (Resort/Hotel Spa) ตลอดจนลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสปาในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยทั้งแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในรีสอร์ทสปา (Resort/Hotel spa) และ เดย์สปา (Day spa/ Stand-alone spa) ในเขตพื้นที่ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ตลอดจนผู้ประกอบการด้านสปา ทั้ง เดย์สปา (Day Spa) และ รีสอร์ทสปา (Resort/Hotel Spa) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (qualitative method) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ด้วยโปรแกรม SPSS ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้นำมาซึ่งข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสปาในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ในขณะที่การศึกษาถึงความพร้อม หรือศักยภาพของแต่ละพื้นที่ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสปาของผู้ประกอบการ หรือเจ้าบ้านนั้น ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสปาของทั้ง 3 จังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ควรมีการปรับปรุงในเรื่องของความปลอดภัยสำหรับลูกค้า และความปลอดภัยในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในจังหวัดพังงา และกระบี่ ซึ่งการปรับปรุงในส่วนของความปลอดภัยสำหรับลูกค้า คือ การแสดงผังแสดงทางหนีไฟที่ชัดเจน การจัดวางนาฬิกาในจุดที่ใช้บริการอบความร้อนไม่ว่าจะเป็นห้องซาวน่าหรือห้องสตีม และการกำหนดเป็นเขตปลอดบุหรี่อย่างชัดเจน สำหรับความปลอดภัยในการดำเนินงานควรมีการปรับปรุงในเรื่องของการติดตั้งระบบป้องกันอุบัติเหตุและคำแนะนำการใช้สำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆที่มีในสถานประกอบการ ตลอดจนการติดตั้งระบบป้องกันภัยฉุกเฉินหรืออุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยตามจุดต่างๆในสถานประกอบการ นอกจากนี้ลักษณะของนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสปา มีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้ง 3 จังหวัด กล่าวคือ นักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และเป็นนักท่องเที่ยวที่มีระดับกำลังซื้ออยู่ในเกณฑ์สูง โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็น เจ้าของกิจการ ลูกจ้าง และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และเป็น

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากแถบยุโรป เอเชียตะวันออก และประเทศไทย สำหรับความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสปาของนักท่องเที่ยวยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากแรงจูงใจหลักในการเลือกเดินทางมายัง จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ คือ ความสวยงามทางธรรมชาติ และบรรยากาศที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้จากผลการศึกษาก็สามารถตอบคำถามหลักของการวิจัยได้ว่า ในช่วงเวลานี้บริการและผลิตภัณฑ์สปาจะเป็นตัวเพิ่มมูลค่าทางสินค้า (Value Added) ให้กับทั้ง 3 จังหวัดได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าบริการและผลิตภัณฑ์ทางด้านสปาสามารถที่จะเป็นสินค้าหลักที่สำคัญได้ต่อไปในอนาคตโดยเฉพาะในจังหวัดภูเก็ต สำหรับจังหวัดกระบี่ และจังหวัดพังงานั้น หากมีการปรับปรุงในส่วนของคุณภาพของการดำเนินงาน และความปลอดภัยสำหรับลูกค้า ก็สามารถพัฒนาบริการและผลิตภัณฑ์ทางด้านสปาเป็นสินค้าหลักที่สำคัญต่อไปในอนาคตได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้หากได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องงบประมาณ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการและผลิตภัณฑ์ทางด้านสปาของทั้ง 3 จังหวัดแก่นักท่องเที่ยวทั้งก่อนเดินทาง และเมื่อเดินทางมาถึง ตลอดจนการเอาใจจริงเอาใจในเรื่องมาตรฐานองค์ประกอบของสถานประกอบการสปา และการได้รับความร่วมมือที่ดีจากสถานประกอบการสปาต่างๆ ทั้งนี้และทั้งนั้นควรมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อการหาคำตอบที่ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น นอกจากมาตรฐานองค์ประกอบของสถานประกอบการสปา การคำนึงถึงราคาที่เหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกันของบริการและผลิตภัณฑ์ทางด้านสปาควรได้รับการพิจารณาด้วยเช่นกัน เช่น ราคาการนวดไทยของเดย์สปาในจังหวัดภูเก็ตควรจะเป็นราคาเดียวกัน หรือการนวดแบบบอโรมาเทอราปีในรีสอร์ทสปาของจังหวัดพังงาก็ควรจะเป็นราคาเดียวกัน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งของสินค้า ลดการเอาใจเอเปรียบนักท่องเที่ยว และเป็นการ

สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับแหล่งท่องเที่ยว หากมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ก็จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของพื้นที่ และนำไปสู่การเป็น “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia)” ได้ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการบริการด้านสปาที่เหมาะสมและควรได้รับการพัฒนาในทั้งสามจังหวัดคือ เดสติเนชันสปา (Destination Spa) และ เมดิคอลสปา (Medical Spa) ซึ่งความเป็นไปได้ควรได้รับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป